

Anonim şirketin nevi değiştirerek kooperatife dönüştürülmesinde damga vergisi ve harç uygulaması.

Belge türü	Özelge
Kanun	DAMGA VERGİSİ KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.34.18.01-155[9.2015/298]-56722
Tarih	27.02.2017

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İSTANBUL VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

(Mükellef Hizmetleri Diğer Vergiler Grup Müdürlüğü)

Sayı : 97895701-155[9.2015/298]-56722

27.02.2017

Konu : Anonim şirketin nevi değiştirerek

kooperatife dönüştürülmesinde

damga vergisi ve harç uygulaması.

İlgide kayıtlı özelge talep formu ve eklerinin incelenmesinden, anonim şirket statüsünde bulunan şirketinizin kooperatife dönüştürülmesi işlemine ilişkin düzenlenecek kooperatif ana sözleşmesinin damga vergisinden, yapılacak işlemlerin harçtan istisna edilip edilmeyeceği hususunda görüş talep edildiği anlaşılmaktadır.

DAMGA VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRME

488 Sayılı Damga Vergisi Kanununun 1 inci maddesinde, bu Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yazılı kağıtların damga vergisine tabi olduğu, bu Kanundaki kağıtlar teriminin, yazılıp imzalanmak veya imza yerine geçen bir işaret konmak suretiyle düzenlenen ve herhangi bir hususu ispat veya belli etmek için ibraz edilebilecek olan belgeler ile elektronik imza kullanılmak suretiyle manyetik ortamda ve elektronik veri şeklinde oluşturulan belgeleri ifade ettiği, damga vergisinden istisna edilen kağıtların yer aldığı Kanuna ekli (2) sayılı tablonun "IV.Ticari ve medeni işlerle ilgili kağıtlar" başlıklı bölümünün (17) numaralı fıkrasında, Kurumlar Vergisi Kanununa göre yapılan birleşme, devir ve bölünmeler nedeniyle düzenlenen kağıtların damga vergisinden istisna olduğu hükme bağlanmıştır.

Öte yandan, Kurumlar Vergisi Kanununun 19 uncu maddesinin bir ve ikinci fıkralarında *"(1) Bu Kanunun uygulanmasında aşağıdaki şartlar dahilinde gerçekleşen birleşmeler devir hükmündedir:*

- a. Birleşme sonucunda infisah eden kurum ile birleşilen kurumun kanunî veya iş merkezlerinin Türkiye'de bulunması.
- b. Müfesihi kurumun devir tarihindeki bilânço değerlerinin, birleşilen kurum tarafından bir bütün halinde devralınması ve aynen bilânçosuna geçirilmesi.

(2) Kurumların yukarıdaki şartlar dahilinde tür değiştirmeleri de devir hükmündedir." düzenlemesi yer almaktadır.

Buna göre, şirketinizin kooperatife dönüştürülmesine ilişkin işlemlerin Kurumlar Vergisi Kanunun 19 uncu maddesinin birinci fıkrasındaki şartlar dahilinde gerçekleşmesi halinde, düzenlenecek ana sözleşmenin 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa ekli (2) sayılı tablonun IV/17 fıkrası hükmüne istinaden damga vergisinden istisna edilmesi mümkün bulunmaktadır.

HARÇLAR KANUNU YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRME

492 sayılı Harçlar Kanununun 38 inci maddesinde noter işlemlerinden 492 sayılı Kanuna bağlı (2) sayılı tarifiede yazılı olanların noter harcına tabi olduğu belirtilmiştir. Kanuna bağlı (2) sayılı tarifenin "II. Maktu harçlar:" bölümünün "Defter tasdiki:" başlıklı 4 üncü fıkrasında da defter tasdiklerinden alınacak harç tutarları belirlenmiştir.

Aynı Kanunun 123 üncü maddesinin birinci fıkrasında, özel kanunlarla harçtan muaf tutulan kişilerle, istisna edilen işlemlerden harç alınmayacağı; son fıkrasında ise, 492 sayılı Kanunun 123 üncü maddesinde veya diğer kanunlarda yer alan harçtan muafiyete ilişkin hükümlerin, 492 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı tarifenin "(A) Mahkeme Harçları" bölümünün (V) numaralı fıkrasındaki "keşif harcı" ve "(B) İcra ve iflas harçları" bölümünün (III) numaralı fıkrasındaki "haciz, teslim ve satış harcı" bakımından uygulanmayacağı hüküm altına alınmıştır.

492 sayılı Harçlar Kanununun 123 üncü maddesinde, anonim, eshamlı komandit ve limited şirketlerin kuruluş, sermaye artırımı, birleşme, devir, bölünme ve nev'i değişiklikleri nedeniyle yapılacak işlemlerden harç alınmayacağı belirtilmektedir.

Buna göre, anonim, eshamlı komandit ve limited şirketlerin kuruluş, sermaye artırımı, birleşme, devir, bölünme ve nev'i değişiklikleri nedeniyle yapılacak işlemlerinin 492 sayılı Harçlar Kanununu 123 üncü maddesi hükmüne göre harçtan istisna edilmesi gerekmekte olup söz konusu istisna hükmü anonim şirketin kooperatife dönüştürülmesine ilişkin işlemleri kapsamamaktadır.

Öte yandan, 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 93 üncü maddesinde, "1. Kooperatifler, kooperatif birlikleri, kooperatif merkez birlikleri ve Türkiye Milli Kooperatifler Birliği;

- a. Birbirlerinden ve ortaklarından aldıkları faiz ve komisyonlar ile ortaklarına kefalet etmeleri dolayısıyla bunlardan aldıkları paralar, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinden,

- b. Her nevi defterlerin ve ana sözleşmelerin tasdiki ve açılış tasdiklerinde sayfalarının mühürlenmesi her nevi harçtan ve Damga Vergisinden,
- c. Kiraya verilmediği veya irat getirmiyen bir cihete tahsis edilmediği müddetçe sahip oldukları gayrimenkul mallar üzerinden alınacak her türlü vergilerden,
- d. Ortakların temlik edecekleri gayrimenkuller her türlü vergi ve harcından,
- Muaftır." hükmüne yer verilmiştir.

Buna göre, anonim şirket statüsünde bulunan şirketinizin dönüştürülmesi sonucunda kurulan kooperatifin her nevi defterlerinin ve ana sözleşmelerinin tasdiki ve açılış tasdiklerinde sayfalarının mühürlenmesi işlemlerinden dolayı ödenmesi gereken harçlardan muaf tutulması gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026